

Genomförande av EG-direktiven om unionsmedborgares rörlighet inom EU och om varaktigt bosatta tredjelandsmedborgares ställning

Sammanfattning

I betänkandet behandlar utskottet regeringens proposition 2005/06:77 Genomförande av EG-direktiven om unionsmedborgares rörlighet inom EU och varaktigt bosatta tredjelandsmedborgares ställning jämte två motioner som väckts med anledning av propositionen samt en motion väckt under den allmänna motionstiden 2005.

I propositionen föreslås lagändringar, huvudsakligen i utlänningslagen, till följd av det s.k. rörlighetsdirektivet, direktiv 2004/38/EG om unionsmedborgares och deras familjemedlemmars rätt att fritt röra sig och uppehålla sig inom medlemsstaternas territorier m.m. Ändringarna i utlänningslagen innebär bl.a. att systemet med uppehållstillstånd för unionsmedborgare och deras familjemedlemmar avskaffas. I stället införs begreppet uppehållsrätt, en självständig rätt att uppehålla sig i Sverige. Migrationsverket skall ansvara för registreringsförfarandet. När en EES-medborgare vistats här under mer än tre månader skall verket utfärda registreringsbevis. För EES-medborgares familjemedlemmar utfärdas uppehållskort. Handlingarna utgör bevis för att registrering eller anmälan har skett. Genomförandet av direktivet medför även att personer med uppehållsrätt får ett utökat skydd mot avvisning och utvisning.

I propositionen föreslås vidare ändringar i utlänningslagen till följd av direktiv 2003/109/EG om varaktigt bosatta tredjelandsmedborgares ställning. Ändringarna innebär bl.a. att en ny rättsfigur, ställning som varaktigt bosatt, införs. Enligt huvudregeln skall en tredjelandsmedborgare som har permanent uppehållstillstånd och som har vistats oavbrutet i Sverige i fem år beviljas ställning som varaktigt bosatt i Sverige. En person som beviljats en sådan ställning skall tillerkännas vissa särskilda rättigheter som liknar de rättigheter som tillkommer unionsmedborgare. Varaktigt bosatta tredjelandsmedborgare skall beviljas ett EG-uppehållstillstånd som skall

gälla i minst fem år. En tredjelandsmedborgare som har beviljats ställning som varaktigt bosatt i en annan medlemsstat och dennes familjemedlemmar skall kunna få uppehållstillstånd i Sverige.

Regeringen bör få meddela föreskrifter om avgifter för ansökan om ställning som varaktigt bosatt i Sverige.

Ändringarna föreslås träda i kraft den 30 april 2006.

Utskottet föreslår några ändringar i lagförslagen av mer redaktionell karaktär samt att ändringen i en av paragraferna görs samlat i betänkande 2005/06:SfU8. I övrigt tillstyrker utskottet regeringens förslag och avstyrker motionsyrkandena.

I ärendet finns sex reservationer.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	4
Ärendet och dess beredning	6
Utskottets överväganden	7
Unionsmedborgares rörlighet inom EU	7
Varaktigt bosatta tredjelandsmedborgares ställning	15
Rättslig prövning i säkerhetsärenden	20
Reservationer	22
1. Försörjningskrav, punkt 1 (fp)	22
2. Försörjningskrav, punkt 1 – motiveringen (m)	22
3. Icke-diskriminering, punkt 2 (m, fp, kd, c)	23
4. Passkrav, registrering m.m., punkt 3 (v, mp)	23
5. Sanktionsmöjlighet, punkt 4 (v, mp)	24
6. Rättslig prövning i säkerhetsärenden, punkt 5 (v, mp)	24
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	25
Propositionen	25
Följdmotioner	25
Motion från allmänna motionstiden hösten 2005	26
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	27

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. **Försörjningskrav**

Riksdagen avslår motion 2005/06:Sf19 yrkandena 1 och 2.

Reservation 1 (fp)

Reservation 2 (m) – motiveringen

2. **Icke-diskriminering**

Riksdagen avslår motion 2005/06:L291 yrkande 38.

Reservation 3 (m, fp, kd, c)

3. **Passkrav, registrering m.m.**

Riksdagen avslår motion 2005/06:Sf18 yrkandena 1 och 3.

Reservation 4 (v, mp)

4. **Sanktionsmöjlighet**

Riksdagen avslår motion 2005/06:Sf18 yrkande 4.

Reservation 5 (v, mp)

5. **Rättslig prövning i säkerhetsärenden**

Riksdagen avslår motion 2005/06:Sf18 yrkandena 2 och 5.

Reservation 6 (v, mp)

6. **Lagförslag och bemyndigande**

Riksdagen dels antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i utlänningslagen (2005:716) utom såvitt avser 5 kap. 17 § samt med den ändringen att i 2 kap. 3 och 4 §§ orden ”ett EG-uppehållstillstånd för varaktigt bosatta” ersätts med orden ”ställning som varaktigt bosatt”, och rubriken närmast före 13 kap. 10 § ges lydelsen ”Motivering av beslut”,

2. lag om ändring i lagen (2001:82) om svenskt medborgarskap,

3. lag om ändring i lagen (1991:572) om särskild utlänningskontroll, dels bemyndigar regeringen att meddela föreskrifter om avgifter för ansökan om ställning som varaktigt bosatt i Sverige enligt de riktlinjer som föreslås i propositionen. Därmed bifaller riksdagen proposition 2005/06:77 punkt 2 och bifaller delvis proposition 2005/06:77 punkt 1.

Stockholm den 16 mars 2006

På socialförsäkringsutskottets vägnar

Tomas Eneroth

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Tomas Eneroth (s), Anita Jönsson (s), Per Westerberg (m), Linnéa Darell (fp), Mona Berglund Nilsson (s), Mariann Ytterberg (s), Lennart Klockare (s), Tobias Billström (m), Kerstin Kristiansson Karlstedt (s), Göte Wahlström (s), Anna Lilliehöök (m), Yilmaz Kerimo (s), Mona Jönsson (mp), Kenneth Lantz (kd), Kalle Larsson (v), Anne-Marie Ekström (fp) och Annika Qarlsso (c).

Ärendet och dess beredning

Europeiska unionens råd antog den 29 april 2004 direktiv 2004/38/EG om unionsmedborgares och deras familjemedlemmars rätt att fritt röra sig och uppehålla sig inom medlemsstaternas territorier och om ändring av förordning (EEG) nr 1612/68 och om upphävande av direktiven 64/221/EEG, 68/360/EEG, 72/194/EEG, 73/148/EEG, 75/34/EEG, 75/35/EEG, 90/364/EEG, 90/365/EEG och 93/96/EEG. Grundprincipen är att unionsmedborgarna skall kunna röra sig fritt mellan medlemsstaterna på ungefär samma sätt som när medlemsstaternas medborgare förflyttar sig och byter bostad eller arbetsplats i de egna länderna. Direktivet skall vara genomfört i nationell rätt senast den 30 april 2006.

Regeringen beslutade den 14 oktober 2004 att tillkalla en särskild utredare med uppdrag att ta ställning till hur direktivet skall genomföras i Sverige. Uppdraget omfattade i första hand att se över utlänningslagstiftningen men även regelverken inom andra berörda områden, t.ex. socialförsäkringslagstiftningen. Utredningen antog namnet Utredningen om den fria rörligheten för unionsmedborgare. Utredningen överlämnade i maj 2005 betänkandet Unionsmedborgares rörlighet inom EU (SOU 2005:49).

Europeiska unionens råd antog den 25 november 2003 direktivet 2003/109/EG om varaktigt bosatta tredjelandsmedborgares ställning. Direktivet innehåller bestämmelser om att tredjelandsmedborgare som stadigvarande bott i en EU-stat i fem år efter ansökan kan beviljas ställning som varaktigt bosatt. Direktivet trädde i kraft den 23 januari 2004 och skulle ha genomförts i medlemsstaterna senast den 23 januari 2006.

Regeringen beslutade den 11 december 2003 att tillkalla en särskild utredare med uppdrag att ta ställning till hur rådets direktiv 2003/86/EG av den 22 september 2003 om rätt till familjeåterförening bör genomföras i svensk rätt. Den 18 mars 2004 beslutade regeringen genom tilläggsdirektiv att utredningen även skulle ta ställning till hur direktivet om varaktigt bosatta skulle genomföras i svensk rätt. Utredningen, som antog namnet Utredningen om uppehållstillstånd för familjeåterförening och för varaktigt bosatta tredjelandsmedborgare, avgav i mars 2005 delbetänkandet Familjeåterförening och fri rörlighet för tredjelandsmedborgare (SOU 2005:15).

Lagrådet har yttrat sig över förslagen i propositionen.

Utskottet behandlar i betänkandet två motioner som väckts med anledning av propositionen och ett motionsyrkande från den allmänna motionstiden 2005. Yrkandena framgår av bilaga 1.

Utskottets överväganden

Unionsmedborgares rörlighet inom EU

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör bifalla regeringens förslag till ändringar i svensk rätt till följd av genomförandet av det s.k. rörlighetsdirektivet. Systemet med uppehållstillstånd för unionsmedborgare och deras familjemedlemmar avskaffas. I stället införs begreppet uppehållsrätt, en självständig rätt att uppehålla sig i Sverige.

Riksdagen bör avslå motionsyrkanden om bl.a. försörjningskrav, icke-diskriminering och passkrav.

Jämför reservationerna 1 (fp), 2 (m), 3 (m, fp, kd, c) och 4 (v, mp).

Rörlighetsdirektivet

Europaparlamentet och Europeiska unionens råd har antagit direktivet 2004/38/EG av den 29 april 2004 om unionsmedborgares och deras familjemedlemmars rätt att fritt röra sig och uppehålla sig inom medlemsstaternas territorier, fortsättningsvis kallat rörlighetsdirektivet. Genom direktivet upphävs nio direktiv samt artiklarna 10 och 11 i rådets förordning (EEG) nr 1612/68 om arbetskraftens fria rörlighet inom gemenskapen. De direktiv som upphävs rör bl.a. rörlighet och bosättning inom gemenskapen för medborgare i medlemsstaterna. Rörlighetsdirektivet innehåller i huvudsak tvingande miniminormer, dvs. bestämmelser som föreskriver att medlemsstaterna skall se till att nationell lagstiftning har visst innehåll. På ett par punkter innehåller direktivet dock fakultativa regler, dvs. bestämmelser som anger att medlemsstaterna får utfärda eller behålla lagstiftning med viss innebörd. Direktivet skall vara genomfört i nationell rätt senast den 30 april 2006.

Unionsmedborgarskapet medför rätt för varje unionsmedborgare att fritt röra sig och uppehålla sig inom medlemsstaternas territorier på ungefär samma villkor som landets egna medborgare. Grundläggande regler om fri rörlighet för arbetstagare, egna företagare och tjänster finns i EG-fördragets artiklar 39, 43 och 49. Unionsmedborgares rätt till inresa och vistelse i andra medlemsstater har hittills reglerats i ett regelverk, bestående av två förordningar och nio direktiv. Dessa rättsakter bygger på flera rättsliga grunder i EG-fördraget och omfattar olika personkategorier. Ett av rörlighetsdirektivets syften är att uppnå större tydlighet genom att i en rättsakt samla merparten av reglerna rörande rätten för unionsmedborgare att resa in, vistas och stanna kvar i en annan medlemsstat. Rörlighetsdirektivet reglerar denna rätt för alla unionsmedborgare, oavsett om de utövar en eko-

nomisk verksamhet eller inte. Grundprincipen är att unionsmedborgarna skall kunna röra sig fritt mellan medlemsstaterna på ungefär samma sätt som när medlemsstaternas medborgare förflyttar sig och byter bostad eller arbetsplats i de egna länderna. Skyldigheter av administrativ eller rättslig natur skall begränsas till vad som är absolut nödvändigt på grund av att personerna i fråga inte är medborgare i den stat de vistas i. Direktivets reglering innebär också att det blir lättare att utnyttja rätten till fri rörlighet. Dessutom regleras förutsättningarna för unionsmedborgares och deras familjemedlemmars rätt till vistelse i en annan medlemsstat på ett tydligare sätt. I direktivet beaktas särskilt situationen för unionsmedborgares familjemedlemmar, oavsett nationalitet. Direktivet kodifierar i stor utsträckning EG-domstolens praxis. Vidare införs en utvidgad definition av begreppet familjemedlem, genom att registrerade partner omfattas i de fall den mottagande staten behandlar registrerat partnerskap som likvärdiga med äktenskap.

Propositionen

Uppehållsrätt

Regeringen föreslår att begreppet uppehållsrätt införs i utlänningslagen (2005:716), NUtL, som grund för EES-medborgares och deras familjemedlemmars rätt till vistelse i Sverige. I 1 kap. 3 b § NUtL anges att med EES-medborgare avses en utlänning som är medborgare i en EES-stat, dvs. svenska medborgare undantas. Med uppehållsrätt menas en rätt för en sådan EES-medborgare och hans eller hennes familjemedlemmar att, i enlighet med rörlighetsdirektivet, vistas i Sverige mer än tre månader utan uppehållstillstånd. Uppehållsrätten skall omedelbart tillkomma en utlänning som uppfyller villkoren för att erhålla sådan rätt och bibehålls så länge villkoren är uppfyllda.

Med familjemedlem avses en utlänning som följer med eller i Sverige ansluter sig till en EES-medborgare och som är make eller sambo till EES-medborgaren, barn till EES-medborgaren eller till hans eller hennes make eller sambo, om barnet är beroende av någon av dem för sin försörjning eller barnet är under 21 år, eller föräldrar till EES-medborgaren eller till hans eller hennes make eller sambo, om föräldrarna är beroende av någon av dem för sin försörjning. Enligt direktivet omfattas utöver make registrerad partner om den mottagande medlemsstatens lagstiftning behandlar registrerade partnerskap som likvärdiga med äktenskap, vilket gäller för svensk rätt.

En EES-medborgare har uppehållsrätt om han eller hon är arbetstagare eller egenföretagare, har kommit till Sverige för att söka arbete och har en verklig möjlighet att få en anställning, är inskriven som studerande vid en erkänd utbildningsanstalt i Sverige och enligt en försäkran om detta har tillräckliga tillgångar för sin och sina familjemedlemmars försörjning samt har en heltäckande sjukförsäkring för sig och familjemedlemmarna som

gäller i Sverige, eller har tillräckliga tillgångar för sin och sina familjemedlemmars försörjning och har en heltäckande sjukförsäkring för sig och familjemedlemmarna som gäller i Sverige. Också familjemedlemmar till dessa EES-medborgare har således uppehållsrätt. För studerande gäller detta dock bara för make eller sambo samt deras barn under 21 år som är beroende av någon av dem för sin försörjning.

I propositionen anges att enligt direktivet skall inresa och uppehåll underlättas för vissa andra personer än familjemedlemmar. Det gäller bl.a. anhöriga, om de i det land från vilket de har kommit är beroende av eller bor hos den unionsmedborgare som har primär uppehållsrätt eller om det av allvarliga hälsoskäl absolut krävs att unionsmedborgaren personligen tar hand om den anhörige. Nuvarande bestämmelser om detta, vilka upphävs genom rörlighetsdirektivet med verkan fr.o.m. den 30 april 2006, finns bl.a. i artikel 10 i förordningen (EEG) nr 1612/68 om arbetskraftens fria rörlighet. Enligt propositionen är de möjligheter att ge dessa utlänningar uppehållstillstånd med stöd av bl.a. 5 kap. 3 § NUtIL tillräckliga för att tillgodose direktivets krav.

En EES-medborgare skall ha permanent uppehållsrätt om han eller hon har vistats lagligt i Sverige utan avbrott under minst fem år. Detsamma skall gälla för familjemedlemmar som inte själva är EES-medborgare, om de under samma tidsperiod har vistats lagligt i landet tillsammans med den person från vilken de har härlett sin uppehållsrätt. Tillfälliga vistelser utanför Sverige som inte överstiger sammanlagt sex månader per år eller en längre vistelse på grund av obligatorisk militärtjänstgöring, skall inte påverka vistelsens kontinuitet. Detsamma skall gälla vid vistelse utanför landet under högst tolv på varandra följande månader på grund av graviditet och förlossning, allvarlig sjukdom, studier eller yrkesutbildning, utstationering på grund av arbete i ett annat land eller särskilda skäl.

När utlänningen en gång har fått permanent uppehållsrätt skall han eller hon inte längre behöva uppfylla några villkor för att behålla denna rätt. Permanent uppehållsrätt skall endast kunna gå förlorad vid vistelse utanför landet i mer än två på varandra följande år.

Inresa och avvisning

I propositionen föreslås att avvisning av en EES-medborgare eller hans eller hennes familjemedlemmar inte skall få ske på den grunden att han eller hon saknar pass, om identiteten kan styrkas på annat sätt. Svensk rätt uppfyller enligt regeringens bedömning kravet på att EES-medborgare med giltigt identitetskort eller pass skall ha rätt att resa in i landet. Regeringen anser dock att en EES-medborgares familjemedlemmar som inte själva är EES-medborgare inte längre bör kunna använda identitetskort i stället för pass vid inresan. En sådan ändring kan regleras i förordning.

Vidare bör utlänningar som har uppehållskort vara befriade från kravet att inneha visering. Utlänningar med uppehållsrätt skall vara befriade från kravet på arbetstillstånd.

I propositionen föreslås att möjligheten att avvisa en utlänning på den grunden att han eller hon kan antas sakna tillräckliga medel för vistelsen i landet inte skall kunna tillämpas mot en EES-medborgare. Inte heller en EES-medborgares familjemedlemmar som inte själva är EES-medborgare skall få avvisas på den grunden. I propositionen anförs att det ligger mycket nära till hands att utgå från att varken inreserätten eller rätten till vistelse under tre månader kan begränsas enbart för att unionsmedborgaren i fråga saknar tillräckliga medel för uppehälle och hemresa eftersom artikel 6 i rörlighetsdirektivet anger att det för rätten till vistelse i högst tre månader inte får ställas några andra villkor än att utlänningen har pass eller identitetskort. Enligt artikel 14.1 skall dock rätten att vistas i Sverige enligt artikel 6 bestå så länge personen inte blir en belastning för den mottagande statens sociala biståndssystem. Regeringen föreslår därför att EES-medborgare och deras familjemedlemmar skall kunna avvisas om de belastar det svenska biståndssystemet enligt socialtjänstlagen (2001:453). Med anledning av artikel 14.4 om att utvisningsåtgärd inte får vidtas avseende arbetstigare, egenföretagare och arbetsökande samt deras familjemedlemmar måste emellertid dessa grupper undantas. Dessutom bör enligt propositionen artikel 7 anses ha den följden att avvisning inte kan ske om utlänningen redan under de tre första månadernas vistelse uppfyller kraven i den artikeln, dvs. kraven för att erhålla uppehållsrätt. Den nya bestämmelsen är således inte tillämplig på utläningar med uppehållsrätt.

Begränsningar i rätten till inresa och uppehåll m.m.

Regeringen föreslår att en särskild bestämmelse om utvisning av utlänning med uppehållsrätt på grund av hänsyn till allmän ordning och säkerhet, utöver nu gällande möjligheter till utvisning på grund av brott eller med stöd av lagen (1991:572) om särskild utlänningskontroll, LSU, skall införas.

Migrationsverkets möjligheter att förena ett beslut om avvisning eller utvisning med ett förbud för utlänningen att under viss tid återvända till Sverige (återreseförbud) skall i fråga om EES-medborgare och deras familjemedlemmar begränsas till sådana beslut om avvisning eller utvisning som grundar sig på hänsynen till allmän ordning eller säkerhet.

När det gäller omprövning av återreseförbud föreslås att regeringen skall helt eller delvis få upphäva ett i samband med beslutet meddelat återreseförbud, om det finns särskilda skäl för att förbudet inte längre skall gälla.

Sådana hänsyn som enligt 8 kap. 11 § första stycket NUtL skall tas till utlänningsansknytning till det svenska samhället, skall tas inför alla utvisningsbeslut enligt utlänningslagen och LSU, om besluten grundar sig på hänsynen till allmän ordning och säkerhet.

En utlänning som har permanent uppehållsrätt skall få utvisas på grund av brott endast när det finns synnerliga skäl. Synnerliga skäl måste också föreligga för att utvisning på grund av hänsyn till allmän ordning och säkerhet skall kunna ske. Detta skall gälla även vid utvisning enligt LSU.

Utvisning av en EES-medborgare som har uppehållit sig i Sverige under tio år eller som är barn skall få ske endast om utvisningen är oundgängligen nödvändig av hänsyn till allmän säkerhet.

Registrering m.m.

Enligt regeringens bedömning talar övervägande skäl för att ett särskilt registreringsförfarande införs beträffande EES-medborgare. Regeringen anför att målet bör vara att registreringens ändamål och vilka uppgifter som får behandlas i registreringsförfarandet framgår av lag. Några lagändringar bedöms i nuläget inte nödvändiga eftersom Utlänningsdatautredningens förslag om en utlänningsdatalag är föremål för beredning i Regeringskansliet med sikte på en proposition under 2006.

I propositionen anförs att förfarandet med registrering dels innebär en möjlighet att utöva en individuell utlänningskontroll, dels medför att intresset av att statistiskt kunna bevaka migrationen till landet kan tillgodoses, dels underlättar den gemenskapsrättsliga skyldigheten att utfärda andra bevishandlingar, t.ex. uppehållskort.

I propositionen föreslås att en utlänningsperson som är medborgare i en EES-stat och som har uppehållsrätt i Sverige skall registrera sig hos Migrationsverket, om han eller hon avser att vistas i landet mer än tre månader. Nordiska medborgare och EES-medborgare som har uppehållstillstånd eller är arbetsökande skall inte omfattas av registreringsskyldigheten.

En utlänningsperson som inte är medborgare i en EES-stat, men som har uppehållsrätt och som avser att vistas i Sverige mer än tre månader, skall ansöka om uppehållskort hos Migrationsverket.

Intyg om permanent uppehållsrätt och permanent uppehållskort bör utfärdas utan avgift.

Regeringen föreslår att det i lagen (2001:82) om svenskt medborgarskap skall anges att permanent uppehållsrätt i medborgarskaphänseende skall likställas med permanent uppehållstillstånd.

Ekonomiska konsekvenser, ikraftträdande och övergångsbestämmelser

Förslaget medför enligt regeringens bedömning inga ökning av de statliga utgifterna. Prövningen bör i normalfallet inte bli mer omfattande än prövningen beträffande uppehållstillstånd och omprövningen av utvisningsbeslut bör inte innebära annat än försumbara merkostnader. Direktivet är till stora delar en kodifiering av nu gällande regelverk, varför bedömningen är att någon påverkan på t.ex. pensionssystemen och kostnaderna för finansiering av vård och omsorg inte kommer att aktualiseras. Det finns inte behov av ökat anslag till Migrationsverket.

Regeringen bedömer att Migrationsverket och Kommerskollegium har nödvändig och adekvat kompetens för att ta ansvaret för informationspridning och att dessa myndigheter bör ansvara för informationen.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 30 april 2006. Enligt 20 § andra stycket medborgarskapslagen likställs för EES-medborgare ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för minst fem år med ett permanent uppehållstillstånd. För EES-medborgare med ett sådant uppehållstillstånd meddelat före ikraftträdandet skall andra stycket i sin äldre lydelse gälla.

Motioner

Linnéa Darell m.fl. (fp) begär i motion 2005/06:Sf19 yrkandena 1 och 2 tillkännagivanden om att regeringen bör utreda hur försörjningskrav som villkor för EES-medborgares uppehållsrätt inom direktivets ram skall kunna ställas även på arbetstagare, egenföretagare och arbetssökande. Regeringen bör vidare inom EU verka för en förändring av EU:s arbetstagarbegrepp samt för att regelverket om fri rörlighet för arbetskraft skall utformas så att kravet på egen försörjning kan ställas även på arbetstagare, egenföretagare och arbetssökande.

Lars Leijonborg m.fl. (fp) begär i motion 2005/06:L291 yrkande 38 ett tillkännagivande om att den svenska regeringen bör verka för att regelverket om fri rörlighet i EU blir icke-diskriminerande med avseende på sexuell läggning. I motionen anges att det för EU-medborgare som bosätter sig i ett annat EU-land inte finns någon generell rätt att ”ta med” registrerad partner eller sambo.

I motion 2005/06:Sf18 av Ulla Hoffmann och Kalle Larsson (v) begärs i yrkande 1 ett tillkännagivande om att EES-medborgares familjemedlemmar som själva inte är EES-medborgare även i fortsättningen bör kunna använda identitetskort i stället för pass vid inresa i landet. Att kräva pass skulle enligt motionärerna ytterligare förstärka tredjelandsmedborgares känslor av utanförskap och diskriminering. I yrkande 3 begärs ett tillkännagivande om att det inte bör införas ett särskilt registreringsförfarande för EES-medborgare. Motionärerna anser att reglerna om folkbokföring är tillräckliga och att förslaget om registrering är ett uttryck för ett storebrors- och övervakningssamhälle.

Utskottets ställningstagande

En utlänning kan enligt gällande regler avvisas på den grunden att han eller hon inte uppfyller Schengenkonventionens krav på tillräckliga medel för sin vistelse i landet eller annars kan antas sakna tillräckliga medel för vistelsen i landet. Enligt rörlighetsdirektivet skall dock unionsmedborgare ha rätt att resa in i och under högst tre månader vistas i en annan medlemsstat ”utan några andra villkor eller formaliteter än kravet på att inneha ett giltigt identitetskort eller pass”. I direktivet anges emellertid också att unionsmedborgare skall ha bibehållen rätt till vistelse i en medlemsstat under tre månader, så länge han eller hon inte blir en belastning för det sociala biståndssystemet (artikel 14.1). Dock får enligt artikel 14.3 en utvisningsåt-

gärd under inga förhållanden vidtas mot unionsmedborgare som är anställd eller egenföretagare eller har kommit till den mottagande medlemsstaten för att söka arbete.

Utskottet delar regeringens uppfattning att varken inreseerätten eller rätten till vistelse under tre månader i princip bör kunna begränsas enbart för att unionsmedborgaren och hans eller hennes familjemedlemmar i fråga saknar tillräckliga medel för uppehälle. Avvisningsmöjligheterna i utlänningslagen är således inte förenliga med direktivets bestämmelser på denna punkt. Det bör dock enligt utskottets mening, och som föreslås i propositionen, införas en särskild avvisningsregel avseende EES-medborgare och deras familjemedlemmar om de under vistelsen här belastar det svenska biståndssystemet enligt socialtjänstlagen. Eftersom direktivet inte tillåter att arbetstagare, egenföretagare, arbetssökande eller den som annars har uppehållsrätt utvisas, måste dessa undantas.

Utskottet vill här peka på att medlemsstaternas möjlighet att, med avsteg från likabehandlingsprincipen, neka unionsmedborgare m.fl. socialt bistånd under de tre första månadernas vistelse har behandlats i betänkandet SOU 2005:34, Socialtjänsten och den fria rörligheten. Där föreslås att socialtjänstlagen ändras på så sätt att EES-medborgare och deras familjemedlemmar som uppehåller sig i Sverige, i princip inte har rätt till socialt bistånd under uppehållets första tre månader eller, när det gäller arbetssökande, under den tidsperiod han eller hon söker arbete. Även här föreslås undantag för arbetstagare och egenföretagare samt deras familjemedlemmar. Förslaget bereds för närvarande i Regeringskansliet.

Rörlighetsdirektivet föreskriver, i syfte att öka den fria rörligheten för personer inom EU, att bl.a. arbetstagare och egenföretagare skall ha uppehållsrätt. Det ställs inte krav på att arbetstagare, egenföretagare och arbetssökande skall kunna försörja sig själva eller sina familjemedlemmar. Utskottet kan konstatera att dessa personer således har en särställning enligt EG-rätten och i princip rätt till likabehandling när det gäller sociala förmåner direkt vid en förflyttning till ett nytt land. Riksdagen ansåg i samband med EU:s utvidgning 2004 att några övergångsregler för arbetstagare från EU:s nya medlemsstater inte borde införas. Beträffande frågan om försörjningskrav för rätt till bosättning redogjorde utskottet i sitt betänkande 2003/04:SfU15 bl.a. för EG-domstolens praxis vad gäller arbetstagarbegreppet. Vidare förutsatte utskottet att regeringen fortsatt skulle verka för att EU:s regelverk förändras för att bättre kunna ta hänsyn till de olika situationer på arbetsmarknaden som kan förekomma, och ansåg därför att något uttalande från riksdagens sida inte var nödvändigt. Utskottet vidhåller denna inställning.

Med det anförda och då utredningens förslag till förändringar i det svenska biståndssystemet för närvarande bereds anser utskottet inte att några tillkännagivanden i enlighet med motion Sf19 yrkandena 1 och 2 bör göras. Yrkandena bör avslås.

Begreppet familjemedlem i rörlighetsdirektivet omfattar även registrerade partner, under förutsättning att den mottagande medlemsstaten behandlar registrerade partnerskap som likvärdiga med äktenskap.

Vid utskottets tidigare behandling av ett yrkande om fri rörlighet för EU-medborgare och registrerade partners rätt att flytta med som make beklagade utskottet att registrerade partner enligt direktivet inte generellt likställs med make. Utskottet hade förståelse för att arbetet inom EU med att ta fram t.ex. direktiv och förordningar innebär att medlemsstaterna från tid till annan tvingas till kompromisser. Utskottet ansåg att frågan inte fått en helt tillfredsställande lösning men hyste ändå visst hopp om att utvecklingen inom EU på sikt kan komma att leda till att även dessa grupper kommer att omfattas av familjebegreppet (bet. 2004/05:SfU10). Utskottet, som konstaterar att för svenskt vidkommande skall registrerad partner till unionsmedborgare räknas som familjemedlem enligt rörlighetsdirektivet, gör inte nu annan bedömning.

Utskottet delar bedömningen i motion L291 att EU:s regelverk gällande fri rörlighet skall bygga på likabehandling med avseende på sexuell läggning, och förutsätter att Sverige även fortsättningsvis verkar för att regelverket fullt ut görs icke-diskriminerande. Motion 2005/06:L291 yrkande 38 får med det anförda anses i huvudsak tillgodosedd och avstyrks.

När det gäller frågan om inrese rätt för unionsmedborgare och deras familjemedlemmar kan utskottet konstatera att huvudregeln enligt utlänningslagen är att utlänningar skall ha pass vid inresa i Sverige. Enligt utlänningsförordningen kan dock, förutom EES-medborgare, en EES-medborgares familjemedlemmar som inte själva är EES-medborgare resa in med identitetskort i stället för pass. Denna möjlighet grundar sig på ett direktiv som upphävts genom rörlighetsdirektivet. Rörlighetsdirektivet innehåller inte något krav på att familjemedlemmar som inte själva är unionsmedborgare vid gränspassering skall kunna använda identitetskort i stället för pass. I propositionen anfördes att möjligheten att använda identitetskort i stället för pass i någon mån ökar risken för att oriktiga handlingar kan förete vid inresekontrollen och att den osäkerhet som detta kan leda till kan förorsaka olägenheter även för alla dem som förete korrekta identitetskort. Utskottet delar regeringens bedömning att Sverige bör utnyttja möjligheten att kräva pass av alla andra utlänningar än EES-medborgare och medborgare i Schweiz. Detta kan regleras genom ändring i utlänningsförordningen. Motion 2005/06:Sf18 yrkande 1 avstyrks med det anförda.

Regeringen föreslår att ett särskilt registreringsförfarande för EES-medborgare skall införas. En registrering bedöms dels innebära en möjlighet att utöva en individuell utlänningskontroll, dels medföra att intresset av att statistiskt kunna bevaka migrationen till landet kan tillgodoses, dels underlätta den gemenskapsrättsliga skyldigheten att utfärda andra bevishandlingar, t.ex. uppehållskort.

Utskottet, som i likhet med regeringen anser att övervägande skäl talar för att ett registreringsförfarande skall införas, avstyrker motion 2005/06: Sf18 yrkande 3.

Utskottet tillstyrker propositionen i dessa delar.

Varaktigt bosatta tredjelandsmedborgares ställning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör bifalla regeringens förslag till ändringar i svensk rätt till följd av genomförandet av direktivet om varaktigt bosatta tredjelandsmedborgares ställning. En ny rättsfigur, ställning som varaktigt bosatt, införs. En tredjelandsmedborgare som har permanent uppehållstillstånd och som har vistats oavbrutet i Sverige i fem år beviljas ställning som varaktigt bosatt i Sverige. En person som beviljats en sådan ställning skall tillerkännas vissa särskilda rättigheter som liknar de rättigheter som tillkommer unionsmedborgare. Varaktigt bosatta tredjelandsmedborgare skall beviljas ett EG-uppehållstillstånd som skall gälla i minst fem år. En tredjelandsmedborgare som har beviljats ställning som varaktigt bosatt i en annan medlemsstat och dennes familjemedlemmar skall kunna få uppehållstillstånd i Sverige.

Riksdagen bör avslå ett motionsyrkande om sanktionsmöjlighet vid för lång handläggningstid.

Jämför reservation 5 (v, mp).

Direktivet om varaktigt bosatta

Europeiska unionens råd antog den 25 november 2003 direktivet 2003/109/EG om varaktigt bosatta tredjelandsmedborgares ställning. Direktivet innehåller bestämmelser om att tredjelandsmedborgare som stadigvarande bott i en EU-stat i fem år efter ansökan kan beviljas ställning som varaktigt bosatt. Syftet är således att tredjelandsmedborgare som har vistats i en medlemsstat under en längre tid skall kunna erhålla en särskild rättslig ställning. Tredjelandsmedborgare som har beviljats denna ställning, varaktigt bosatt, skall tillerkännas vissa särskilda rättigheter som liknar de rättigheter som tillkommer unionsmedborgare. I direktivet fastställs villkoren för en medlemsstats beviljande och återkallande av ställning som varaktigt bosatt samt de rättigheter som är förbundna med denna ställning. Medlemsstaterna skall utfärda ett EG-uppehållstillstånd, som skall gälla i minst fem år, för den som beviljats ställning som varaktigt bosatt. Enligt direktivet skall personer med ställning som varaktigt bosatt i en medlemsstat under vissa villkor ha rätt att bosätta sig i en annan medlemsstat. Om varaktigt

bosatta utövar sådan rätt till bosättning skall deras anhöriga som ingår i kärnfamiljen också ha rätt att bosätta sig i den andra medlemsstaten under förutsättning att familjen redan var bildad i den första medlemsstaten.

Av direktivet framgår att Storbritannien, Irland och Danmark inte deltar i antagandet av direktivet, vilket således inte är bindande för eller tillämpligt i dessa länder. Länderna har inte heller i efterhand tillträtt direktivet.

Propositionen

Ställning som varaktigt bosatt och villkor för att beviljas sådan ställning m.m.

I propositionen föreslås att en ny rättsfigur, ställning som varaktigt bosatt, införs i svensk rätt. Den nya bestämmelsen omfattar inte flyktingar och skyddsbehövande i övrigt.

För att beviljas ställning som varaktigt bosatt i Sverige skall tredjelandsmedborgaren ha vistats i Sverige utan avbrott under minst fem år vid ansökningstillfället. Han eller hon skall under denna tid ha haft permanent uppehållstillstånd, tidsbegränsat uppehållstillstånd syftande till bosättning, ställning som varaktigt bosatt i en annan EU-stat och uppehållstillstånd i Sverige eller uppehållstillstånd i Sverige såsom anhörig till en person med ställning som varaktigt bosatt i en annan EU-stat. Vid beräkningen av vistelsetiden skall vistelse i Sverige av tillfälliga skäl eller för studier inte beaktas. Vistelse utanför Sverige under kortare tid än sex månader i följd och inte mer än tio månader sammanlagt under femårsperioden skall inte betraktas som avbrott i vistelsetiden.

För att få ställning som varaktigt bosatt i Sverige skall tredjelandsmedborgaren fullt ut kunna försörja sig och sin familj med egna medel så att grundläggande behov av uppehälle och bostad är tillgodosedda.

Tredjelandsmedborgaren får inte utgöra ett hot mot allmän ordning och säkerhet. Regeringen, eller den myndighet som regeringen bestämmer, får meddela ytterligare föreskrifter om kravet på försörjningsförmågan.

Regeringen gör den bedömningen att ett EG-uppehållstillstånd för varaktigt bosatta tredjelandsmedborgare bör utfärdas för den som beviljas ställning som varaktigt bosatt i Sverige. Den som har ett EG-uppehållstillstånd för varaktigt bosatta skall tillåtas resa in i Sverige trots avsaknad av visering eller uppehållstillstånd.

En person med ställning som varaktigt bosatt i Sverige, som på grund av vistelse utanför Sverige förlorat sitt uppehållstillstånd, skall ha rätt att resa in i Sverige och att återfå ett uppehållstillstånd om han eller hon återvänder till Sverige.

En person som förlorat sin ställning som varaktigt bosatt på grund av vistelse utanför Sveriges respektive EU:s medlemsstaters territorier skall genom ett förenklat förfarande kunna återfå sin ställning utan att bo ytterli-

gare fem år i Sverige under förutsättning att han eller hon uppfyller villkoren för att få uppehållstillstånd syftande till bosättning i Sverige och kan försörja sig.

Regeringen föreslår att ställning som varaktigt bosatt skall kunna återkallas om utlännen 1. medvetet har lämnat oriktiga uppgifter eller medvetet har förtigit omständigheter som varit av betydelse för att få ställningen, 2. utvisats, 3. utgör ett hot mot allmän ordning, 4. vistats utanför EU:s medlemsstaters territorier under tolv månader i följd, 5. vistats utanför Sveriges territorium under sex år i följd eller 6. får ställning som varaktigt bosatt i en annan medlemsstat.

En person som beviljas ställning som varaktigt bosatt utan att ha ett permanent uppehållstillstånd skall beviljas ett sådant. Permanent uppehållstillstånd och ställning som varaktigt bosatt bör enligt regeringens bedömning ses som två olika former av tillstånd.

Likabehandling

Enligt direktivet skall varaktigt bosatta åtnjuta likabehandling bl.a. i fråga om social trygghet, socialt bistånd och socialt skydd såsom dessa definieras i nationell lagstiftning. I propositionen anføres att i svensk lagstiftning görs på dessa områden i princip ingen skillnad på grund av medborgarskap. I socialförsäkringslagstiftningen görs emellertid skillnad mellan svenska och utländska medborgare när det gäller beräkning av försäkrings-tid för rätt till sjuk- och aktivitetsersättning för dem vars försäkringsfall inträffat innan det år de fyllde 18 år (9 kap. 7 § lagen (1962:381) om allmän försäkring). För att uppfylla direktivets bestämmelser om likabehandling bereds frågan om vissa författningsändringar för närvarande i Regeringskansliet.

Också i fråga om bestämmelser om likabehandling vad gäller rätt till studiestöd bör vissa författningsändringar göras. Frågan bereds för närvarande i Regeringskansliet.

Handläggning av ärenden

I propositionen anges att ett beslut med anledning av en ansökan om att få ställning som varaktigt bosatt i Sverige skall meddelas sökanden senast inom sex månader från det att ansökan lämnades in. Beslutet får meddelas senare om det finns särskilda skäl.

Regeringen anser att det inte krävs några författningsändringar för att tillgodose direktivets bestämmelse om följer vid överskridande av handläggningsfristen. I propositionen anføres att JO:s och JK:s kontrollfunktioner enligt regeringens bedömning uppfyller direktivets krav härvidlag.

Tredjelandsmedborgare med ställning som varaktigt bosatt i en annan EU-stat och dennes familjemedlemmar

I propositionen föreslås att regeringen skall bemyndigas att meddela föreskrifter dels om att en person med ställning som varaktigt bosatt i en annan EU-stat och, i förekommande fall, hans eller hennes familjemedlemmar, skall få uppehållstillstånd i Sverige, dels om att uppehållstillstånd för varaktigt bosatta i en annan EU-stat skall kunna återkallas enligt samma grunder som gäller för återkallelse av uppehållstillstånd för EES-medborgare.

I propositionen anförts att enligt direktivet gäller att om en person med ställning som varaktigt bosatt utövar sin rätt till bosättning i en andra medlemsstat skall anhöriga som ingår i kärnfamiljen också ha rätt att bosätta sig i den andra medlemsstaten under förutsättning att familjen redan var bildad i den första medlemsstaten. Övriga familjemedlemmar, i en familj som redan var bildad i den första medlemsstaten, får tillåtas att bosätta sig i den andra medlemsstaten.

Uppehållstillstånd skall inte beviljas en person med ställning som varaktigt bosatt i annan EU-stat, eller dennes familjemedlem, om personen utgör ett hot mot allmän ordning och säkerhet.

Personer med ställning som varaktigt bosatta i en annan EU-stat och deras familjemedlemmar bör enligt propositionen kunna undantas från kravet på att ha arbetstillstånd.

Varaktigt bosatta i en annan EU-stat som önskar bosätta sig i Sverige bör ansöka om uppehållstillstånd enligt samma regler som hittills gällt för EES-medborgare.

Ekonomiska konsekvenser och ikraftträdande

I propositionen föreslås att regeringen bemyndigas att meddela föreskrifter om avgifter för ansökan om ställning som varaktigt bosatt i Sverige och att avgifterna skall redovisas mot inkomsttitel.

Antalet ansökningar om att få ställning som varaktigt bosatt förutses inte bli högt. Flertalet av de personer som kan beviljas ställning som varaktigt bosatt i Sverige kommer även att uppfylla kraven för svenskt medborgarskap. Den ökande invandringen till följd av direktivet, dvs. tredjelandsmedborgare från andra medlemsstater, kan uppskattas till ca 500 personer per år. Sammanfattningsvis görs bedömningen att ökningen av antalet invandrare kommer att vara mycket liten till följd av förslagen i propositionen. Det finns inte behov av ökat anslag till Migrationsverket.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 30 april 2006.

Motion

I motion 2005/06:Sf18 yrkande 4 av Ulla Hoffmann och Kalle Larsson (v) begärs ett tillkännagivande om att en författningsreglerad sanktionsmöjlighet bör införas för fall då sexmånadersfristen i artikel 7.2 i direktivet om

varaktigt bosatta inte iakttagits. Motionärerna anser att JO:s och JK:s allmänna tillsyn över den offentliga verksamheten inte uppfyller direktivets krav. Sanktioner måste regleras i den nationella lagstiftningen.

Utskottets ställningstagande

Enligt direktivet om varaktigt bosatta skall sökanden underrättas om ett beslut i anledning av en ansökan om att få ställning som varaktigt bosatt så snart som möjligt och under alla omständigheter senast sex månader från det att ansökan lämnades in. Om prövningen av ansökan är av komplicerad natur får sexmånadersfristen i undantagsfall förlängas. Direktivet anger också att medlemsstaterna i nationell rätt skall reglera följderna av att sexmånadersfristen inte iakttagits. Mot denna bakgrund anges i propositionen att det av förordning bör framgå att beslut skall meddelas sökanden senast inom sex månader och att beslutet får meddelas senare om det finns särskilda skäl. Regeringen gör vidare den bedömningen att det inte krävs några författningsändringar när det gäller direktivets krav på sanktioner. I propositionen anförs att Migrationsverkets verksamhet står under tillsyn av JO. JO prövar klagomål från allmänheten och genomför inspektioner. JO:s granskning kan utmyнна i ett kritiskt uttalande mot beslutande myndighet eller tjänsteman eller i en anmälan om disciplinärt förfarande mot en enskild tjänsteman. Åtal för tjänstefel kan också väckas och staten kan åläggas skadeståndsansvar för felaktig myndighetsutövning. När det gäller myndighetsutövning står bl.a. statliga myndigheter och tjänstemän m.fl. även under JK:s tillsyn. Utskottet delar regeringens bedömning att det inte är nödvändigt att införa någon ny författningsreglerad sanktionsmöjlighet för fall då sexmånadersfristen inte iakttas. Med det anförda avstyrks motion 2005/06:Sf18 yrkande 4.

Utskottet noterar att det i propositionen anges att bestämmelser om att anhöriga till en person med ställning som varaktigt bosatt i en annan medlemsstat bör beviljas uppehållstillstånd på samma villkor som hittills gällt för unionsmedborgares anhöriga bör tas in på förordningsnivå. Vidare kommer för anhöriga till en varaktigt bosatt i Sverige utlänningslagens bestämmelser om uppehållstillstånd på grund av anknytning att vara tillämpliga.

I utlänningslagen införs regler om tredjelandsmedborgares ställning som varaktigt bosatta i Sverige. På Lagrådets inrådan har förslaget i lagrådsremissen om att det i lagen uttryckligen skulle anges att det för den som har beviljats ställning som varaktigt bosatt skall utfärdas ett ”EG-uppehållstillstånd för varaktigt bosatta” tagits bort. I propositionen föreslås i stället att dessa regler införs i förordning. Med anledning härav bör enligt utskottets mening hänvisningen till ”EG-uppehållstillstånd för varaktigt bosatta” i lagförslagets 2 kap. 3 och 4 §§ NUtIL ändras. I dessa paragrafer bör i stället uttrycket ”har ställning som varaktigt bosatt” användas. Vidare föreslås i denna proposition liksom i proposition 2005/06:72 om genomförande av

EG-direktivet om rätt till familjeåterförening m.m. ändringar i 5 kap. 17 § NUtL. Utskottet anser att ändringarna bör tas i ett sammanhang i utskottets betänkande 2005/06:SfU8.

Utskottet ställer sig bakom förslagen i propositionen i övrigt samt att regeringen bemyndigas att meddela föreskrifter om avgifter för ansökan om ställning som varaktigt bosatt i Sverige.

Rättslig prövning i säkerhetsärenden

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsyrkanden om rättslig prövning i säkerhetsärenden.

Jämför reservation 6 (v, mp).

Motion

När det gäller säkerhetsärenden begärs i motion 2005/06:Sf18 yrkandena 2 och 5 av Ulla Hoffmann och Kalle Larsson (v) tillkännagivanden om rätt till domstolsprövning, enligt artikel 31 i rörlighetsdirektivet, respektive rätt till rättslig prövning enligt artikel 20.2 i direktivet om varaktigt bosatta. Motionärerna anser att det strider mot kravet på tillgång till domstolsprövning när säkerhetsärenden överprövas av regeringen och att rätten till rättslig prövning innebär att också säkerhetsärenden skall kunna överklagas till migrationsdomstol. Ett beslut med hänsyn till allmän ordning, säkerhet eller hälsa mot den berörda personen bör kunna överklagas till migrationsdomstol.

Utskottets ställningstagande

Enligt artikel 31.1 i rörlighetsdirektivet skall de berörda personerna, för att kunna överklaga eller begära omprövning av ett beslut, ”ha tillgång till domstolsprövning och, i förekommande fall, till prövning av administrativ myndighet”. I artikel 20.2 i direktivet om varaktigt bosatta anges att en tredjelandsmedborgare som har ställning som varaktigt bosatt i en medlemsstat och vars ansökan om uppehållstillstånd i en annan medlemsstat avslås skall ha rätt att ansöka om rättslig prövning. Detsamma skall gälla om uppehållstillståndet återkallas eller inte förnyas.

Den 31 mars 2006 förändras formerna för prövning av utlänningsärenden avsevärt. Utlänningsnämnden upphör och dess uppgifter som överprövningsinstans övertas av migrationsdomstolar (tre länsrätter) och Migrationsöverdomstolen (Kammarrätten i Stockholm). När det gäller överprövning i säkerhetsärenden finns förutom i lagen om särskild utlänningskontroll särskilda regler i 2005 års utlänningslag. Med säkerhetsärenden skall enligt utlänningslagen förstås bl.a. sådana ärenden i vilka Säkerhetspolisen av

skäl som rör rikets eller allmän säkerhet förordar att en utlänning skall avvisas eller utvisas. I säkerhetsärendena skall överklagande av Migrationsverkets beslut i ett avvisnings- eller utvisningsärende göras till regeringen, som är andra och sista instans. Innan regeringen avgör ärendet skall dock Migrationsöverdomstolen hålla förhandling och sedan med eget yttrande lämna ärendet vidare till regeringen.

I propositionen anges att denna ordning medför att ett överklagande alltid kommer att leda till att ärendet handläggs i domstol. Domstolen skall yttra sig över samtliga omständigheter som har betydelse i ärendet samt om hinder mot verkställighet föreligger. Yttrandet vad avser verkställighets hinder är bindande för regeringen. Vidare anføres i propositionen att omfattningen av den rätt till överprövning av avlägsnandebeslut som föreskrivs i rörlighetsdirektivet inte är helt klar och att ordalydelsen i viss mån kan föranleda olika tolkningar om vilka närmare krav som ställs. Frågan är för närvarande föremål för närmare behandling av Asylförfarandeutredningen (dir. 2005:88). I utredningens uppdrag ingår bl.a. att ta ställning till hur artikel 31 i rörlighetsdirektivet skall genomföras. Utredningens uppdrag skall redovisas den 15 juni 2006. När det gäller direktivet om varaktigt bosatta anges i propositionen att några författningsändringar med anledning av bl.a. artikel 20.2 inte är påkallad beträffande säkerhetsärenden.

Utskottet kan instämma i regeringens uppfattning att det för närvarande saknas anledning att föreslå några författningsändringar i fråga om överprövning av säkerhetsärenden. Utredningen bör avvaktas och enligt utskottets mening finns inte skäl för riksdagen att nu göra några uttalanden med anledning av motion 2005/06:Sf18 yrkandena 2 och 5. Yrkandena bör avslås.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Försörjningskrav, punkt 1 (fp)

av Linnéa Darell (fp) och Anne-Marie Ekström (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Sf19 yrkandena 1 och 2.

Ställningstagande

Regeringen bör utreda hur försörjningskrav som villkor för EES-medborgares uppehållsrätt inom direktivets ram skall kunna ställas även på arbetstagare, egenföretagare och arbetssökande. Regeringen bör vidare inom EU verka för en förändring av EU:s arbetstagarbegrepp samt för att regelverket om fri rörlighet för arbetskraft skall utformas så att kravet på egen försörjning kan ställas även på arbetstagare, egenföretagare och arbetssökande. Det anförda bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

2. Försörjningskrav, punkt 1 – motiveringen (m)

av Per Westerberg (m), Tobias Billström (m) och Anna Lilliehöök (m).

Ställningstagande

Frågan om försörjningskrav bör ses i ett vidare sammanhang än endast, som anges i motionen, den fria rörligheten för EES-medborgare. Motionen bör därför avslås och vi emotser förslagen i Kommittén för arbetskraftsinvandrings (KAKI) slutbetänkande.

3. Icke-diskriminering, punkt 2 (m, fp, kd, c)

av Per Westerberg (m), Linnéa Darell (fp), Tobias Billström (m), Anna Lilliehöök (m), Kenneth Lantz (kd), Anne-Marie Ekström (fp) och Annika Qarlsson (c).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:L291 yrkande 38.

Ställningstagande

I dag finns inte någon generell rätt för en EU-medborgare att ”ta med” registrerad partner eller sambo. Den svenska regeringen bör verka för att regelverket om fri rörlighet i EU blir icke-diskriminerande med avseende på sexuell läggning. En likabehandling måste ske fullt ut för EU-medborgare som bosätter sig i ett annat EU-land. Detta bör riksdagen ge regeringen till känna.

4. Passkrav, registrering m.m., punkt 3 (v, mp)

av Mona Jönsson (mp) och Kalle Larsson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Sf18 yrkandena 1 och 3.

Ställningstagande

EES-medborgares familjemedlemmar som själva inte är EES-medborgare bör även i fortsättningen kunna använda identitetskort i stället för pass vid inresa i landet. Att kräva pass av dessa personer skulle ytterligare förstärka tredjelandsmedborgares känslor av utanförskap och diskriminering. Vidare är det inte nödvändigt med ett särskilt registreringsförfarande för EES-medborgare. Ett sådant förfarande kan bara ses som ett uttryck för ett storebrors- och övervakningssamhälle. Reglerna om folkbokföring är fullt tillräckliga. Det anförda bör riksdagen ge regeringen till känna.

5. Sanktionsmöjlighet, punkt 4 (v, mp)

av Mona Jönsson (mp) och Kalle Larsson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Sf18 yrkande 4.

Ställningstagande

För de fall då sexmånadersfristen i artikel 7.2 i direktivet om varaktigt bosatta inte iakttagits bör en författningsreglerad sanktionsmöjlighet införas. JO:s och JK:s allmänna tillsyn över den offentliga verksamheten uppfyller inte direktivets krav att sanktioner måste regleras i den nationella lagstiftningen. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

6. Rättslig prövning i säkerhetsärenden, punkt 5 (v, mp)

av Mona Jönsson (mp) och Kalle Larsson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Sf18 yrkandena 2 och 5.

Ställningstagande

Att säkerhetsärenden överprövas av regeringen strider mot kravet på tillgång till domstolsprövning, enligt artikel 31 i rörlighetsdirektivet, respektive rätt till rättslig prövning enligt artikel 20.2 i direktivet om varaktigt bosatta. Rätt till rättslig prövning innebär att också säkerhetsärenden skall kunna överklagas till migrationsdomstol. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2005/06:77 Genomförande av EG-direktiven om unionsmedborgares rörlighet inom EU och om varaktigt bosatta tredjelandsmedborgares ställning:

1. Regeringen föreslår att riksdagen dels antar regeringens förslag till
 1. lag om ändring i utlänningslagen (2005:716),
 2. lag om ändring i lagen (2001:82) om svenskt medborgarskap,
 3. lag om ändring i lagen (1991:572) om särskild utlänningskontroll.
2. Regeringen föreslår att riksdagen dels bemyndigar regeringen att meddela föreskrifter om avgifter för ansökan om ställning som varaktigt bosatt i Sverige enligt de riktlinjer som föreslås (avsnitt 9.2.1).

Följdmotioner

2005/06:Sf18 av Ulla Hoffmann och Kalle Larsson (båda v):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att EES-medborgares familjemedlemmar som själva inte är EES-medborgare även i fortsättningen bör kunna använda identitetskort i stället för pass vid inresa i landet.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om rätt till domstolsprövning enligt artikel 31 i direktiv 2004/38/EG av beslutets laglighet och de faktum och omständigheter som legat till grund för beslutet.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att ett särskilt registreringsförfarande för EES-medborgare inte bör införas.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att en författningsreglerad sanktionsmöjlighet bör införas för fall då sexmånadersfristen i artikel 7.2 i direktiv 2003/109/EG inte iakttagits.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att rätt till rättslig prövning enligt artikel 20.2 i direktiv 2003/109/EG även skall omfatta säkerhetsärenden.

2005/06:Sf19 av Linnéa Darell m.fl. (fp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att utreda hur försörjningskrav som villkor för EES-medborgares uppehållsrätt inom direktivets ram skall kunna ställas även på arbetstagare, egenföretagare och arbetsökande.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen inom EU bör verka för en förändring av EU:s arbetstagarbegrepp samt för att regelverket om fri rörlighet för arbetskraft utformas så att krav på egen försörjning kan ställas även på arbetstagare, egenföretagare och arbetsökande.

Motion från allmänna motionstiden hösten 2005*2005/06:L291 av Lars Leijonborg m.fl. (fp):*

38. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om fri rörlighet för EU-medborgare.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

2.1 Förslag till lag om ändring i utlänningslagen
(2005:716)

Härigenom föreskrivs¹ i fråga om utlänningslagen

dels att 1 kap. 1 §, 2 kap. 3-4 och 8 §§, 5 kap. 17 och 23 §§, 7 kap. 9 §, 8 kap. 1-3, 12 och 19 §§, 12 kap. 15 och 17 §§, 13 kap. 9 och 10 §§, 14 kap. 3 §, 17 kap. 1 § och 18 kap. 1 § samt rubriken närmast före 13 kap. 10 § skall ha följande lydelse,

dels att det skall införas två nya kapitel, 3 a kap. och 5 a kap., samt tio nya paragrafer, 1 kap. 3 a, 3 b och 3 c §§, 2 kap. 3 a §, 5 kap. 2 a och 16 a §§, 8 kap. 7 a, 17 a och 20 a §§ och 12 kap. 13 a § samt närmast före 1 kap. 3 a, 3 b och 3 c §§, 2 kap. 3 a §, 5 kap. 16 a § och 8 kap. 7 a § nya rubriker av följande lydelse.

Lydelse enligt SFS 2005:716

Föreslagen lydelse

1 kap.

1 §

I denna lag finns föreskrifter om
- lagens innehåll, vissa definitioner och allmänna bestämmelser (1 kap.),

- villkor för att en utlänning skall få resa in i samt vistas och arbeta i Sverige (2 kap.),
- visering (3 kap.),

- flyktingar och skyddsbehövande i övrigt (4 kap.),
- uppehållstillstånd (5 kap.),

- arbetstillstånd (6 kap.),
- återkallelse av tillstånd (7 kap.),
- avvisning och utvisning (8 kap.),

I denna lag finns föreskrifter om
- lagens innehåll, vissa definitioner och allmänna bestämmelser (1 kap.),

- villkor för att en utlänning skall få resa in i samt vistas och arbeta i Sverige (2 kap.),
- visering (3 kap.),

- *uppehållsrätt (3 a kap.)*,
- flyktingar och skyddsbehövande i övrigt (4 kap.),
- uppehållstillstånd (5 kap.),

- *tredjelandsmedborgares ställning som varaktigt bosatta i Sverige (5 a kap.)*,

- arbetstillstånd (6 kap.),
- återkallelse av tillstånd (7 kap.),
- avvisning och utvisning (8 kap.),

¹ jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/38/EG av den 29 april 2004 om unionsmedborgares och deras familjemedlemmars rätt att fritt röra sig och uppehålla sig inom medlemsstaternas territorier och om ändring av förordning (EEG) nr 1612/68 och om upphävande av direktiven 64/221/EEG, 68/360/EEG, 72/194/EEG, 73/148/EEG, 75/34/EEG, 75/35/EEG, 90/364/EEG, 90/365/EEG och 93/96/EEG (EUT L 158, 30.4.2004, s. 77, Celex 32004L0038, rättad version i EGT L 197, 28.7.2005, s. 34, Celex 32004L0038R[2]) samt rådets direktiv 2003/109/EG av den 25 november 2003 om varaktigt bosatta tredjelandsmedborgares ställning (EUT L 16, 23.01.2004, s 44, Celex nr 32003L0109).

- kontroll- och tvångsåtgärder (9 kap.),
- förvar och uppsikt avseende utlännningar (10 kap.),
- hur en utlännning som hålls i förvar skal behandlas (11 kap.),
- verkställighet av beslut om avvísning och utvisning (12 kap.),
- handläggningen av ärenden hos förvaltningsmyndigheterna m.m. (13 kap.),
- överklagande av förvaltningsmyndighets beslut (14 kap.),
- nöjdförklaring (15 kap.),
- migrationsdomstolar och Migrationsöverdomstolen (16 kap.),
- skyldighet att lämna uppgifter (17 kap.),
- offentligt biträde (18 kap.),
- kostnadsansvar (19 kap.),
- bestämmelser om straff m.m. (20 kap.),
- tillfälligt skydd (21 kap.),
- tribunalvittnen (22 kap.), och
- särskilda bemyndiganden (23 kap.).

- kontroll- och tvångsåtgärder (9 kap.),
- förvar och uppsikt avseende utlännningar (10 kap.),
- hur en utlännning som hålls i förvar skall behandlas (11 kap.),
- verkställighet av beslut om avvísning och utvisning (12 kap.),
- handläggningen av ärenden hos förvaltningsmyndigheterna, m.m. (13 kap.),
- överklagande av förvaltningsmyndighets beslut (14 kap.),
- nöjdförklaring (15 kap.),
- migrationsdomstolar och Migrationsöverdomstolen (16 kap.),
- skyldighet att lämna uppgifter (17 kap.),
- offentligt biträde (18 kap.),
- kostnadsansvar (19 kap.),
- bestämmelser om straff m.m. (20 kap.),
- tillfälligt skydd (21 kap.),
- tribunalvittnen (22 kap.), och
- särskilda bemyndiganden (23 kap.).

EU-stat

3 a §

Med EU-stat avses i denna lag en stat som är medlem i Europeiska unionen (EU).

EES-stat och EES-medborgare

3 b §

Med EES-stat avses i denna lag en stat som omfattas av avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES).

Med EES-medborgare avses en utlännning som är medborgare i en EES-stat.

Tredjelandsmedborgare

3 c §

Med tredjelandsmedborgare avses i denna lag en utlännning som inte är medborgare i en EU-stat, i en annan EES-stat eller i Schweiz.

2 kap.**3 §**

Visering är ett tillstånd att resa in i och vistas i Sverige under en viss kortare tid. En utlänning som reser in i eller vistas i Sverige skall ha visering, om han eller hon inte har uppehållstillstånd.

Visering är ett tillstånd att resa in i och vistas i Sverige under en viss kortare tid. En utlänning som reser in i eller vistas i Sverige skall ha visering, om han eller hon inte har uppehållstillstånd *eller ett EG-uppehållstillstånd för varaktigt bosatta.*

Uppehållsrätt***3 a §***

Bestämmelser om uppehållsrätt för EES-medborgare och deras familjemedlemmar finns i 3 a kap.

4 §

Uppehållstillstånd är ett tillstånd att vistas i Sverige under viss tid (tidsbegränsat uppehållstillstånd) eller utan tidsbegränsning (permanent uppehållstillstånd). Den som har uppehållstillstånd får, om villkoret i 1 § är uppfyllt, resa in i Sverige.

Uppehållstillstånd är ett tillstånd att vistas i Sverige under viss tid (tidsbegränsat uppehållstillstånd) eller utan tidsbegränsning (permanent uppehållstillstånd). Den som har uppehållstillstånd *eller ett EG-uppehållstillstånd för varaktigt bosatta* får, om villkoret i 1 § är uppfyllt, resa in i Sverige.

8 §

Kraven på pass, visering, uppehållstillstånd och arbetstillstånd enligt 1, 3, 5 och 7 §§ för inresa, vistelse och arbete gäller inte medborgare i Danmark, Finland, Island eller Norge. Kravet på arbetstillstånd gäller inte för en utlänning som har permanent uppehållstillstånd.

Kraven på pass, visering, uppehållstillstånd och arbetstillstånd enligt 1, 3, 5 och 7 §§ för inresa, vistelse och arbete gäller inte medborgare i Danmark, Finland, Island eller Norge. *Kraven på uppehållstillstånd och arbetstillstånd gäller inte för EES-medborgare och deras familjemedlemmar som har uppehållsrätt.* Kravet på arbetstillstånd gäller inte för en utlänning som har permanent uppehållstillstånd.

Undantag från kravet på pass för inresa gäller dock endast för en sådan medborgare som avses i första stycket som reser eller har rest in i Sverige direkt från en Schengenstat.

3 a kap. Uppehållsrätt för EES-medborgare m.fl.

Allmänna bestämmelser

1 §

Med uppehållsrätt avses en rätt för EES-medborgare och deras familjemedlemmar att vistas i Sverige mer än tre månader utan uppehållstillstånd i enlighet med vad som sägs i detta kapitel.

2 §

Med familjemedlem till EES-medborgare avses i denna lag en utlänning som följer med eller i Sverige ansluter sig till en EES-medborgare och som är

- make eller sambo till EES-medborgaren,
- släkting i rakt nedstigande led till EES-medborgaren eller till hans eller hennes make eller sambo, om släktingen är beroende av någon av dem för sin försörjning eller är under 21 år, eller
- släkting i rakt uppstigande led till EES-medborgaren eller till hans eller hennes make eller sambo, om släktingen är beroende av någon av dem för sin försörjning.

Uppehållsrätt

3 §

En EES-medborgare har uppehållsrätt om han eller hon

1. är arbetstagare eller egen företagare i Sverige,
2. har kommit till Sverige för att söka arbete och har en verklig möjlighet att få en anställning,
3. är inskriven som studerande vid en erkänd utbildningsanstalt i Sverige och enligt en försäkran om detta har tillräckliga tillgångar för sin och sina familjemedlemmars försörjning samt har en heltäckande sjukförsäkring för sig och familjemedlemmarna som gäller i Sverige, eller
4. har tillräckliga tillgångar för

sin och sina familjemedlemmars försörjning och har en heltäckande sjukförsäkring för sig och familjemedlemmarna som gäller i Sverige.

4 §

En familjemedlem till en sådan EES-medborgare som anges i 3 § 1-2 och 4 har uppehållsrätt. När det gäller familjemedlemmar till en sådan EES-medborgare som har uppehållsrätt enligt 3 § 3 skall dock endast EES-medborgarens make eller sambo samt deras barn under 21 år om de är beroende av någon av dem för sin försörjning, ha uppehållsrätt.

5 §

Upphållsrätten finns så länge villkoren är uppfyllda.

Permanent uppehållsrätt

6 §

En EES-medborgare som har vistats lagligt i Sverige utan avbrott under minst fem år har permanent uppehållsrätt.

7 §

En EES-medborgares familjemedlem som inte själv är EES-medborgare och som har vistats lagligt i Sverige utan avbrott under minst fem år med den person från vilken han eller hon härleder sin uppehållsrätt, har permanent uppehållsrätt.

8 §

Det som sägs i 6 och 7 §§ påverkas inte av tillfälliga vistelser utanför Sverige som inte överstiger sammanlagt sex månader per år eller av en längre vistelse utanför Sverige på grund av obligatorisk militärtjänstgöring. Detsamma gäller vid vistelse utanför Sverige under högst tolv på varandra följande månader på grund av

graviditet och förlossning, allvarlig sjukdom, studier eller yrkesutbildning, utstationering på grund av arbete i ett annat land eller särskilda skäl.

9 §

Den permanenta uppehållsrätten gäller utan villkor och kan endast upphöra om utlänningen har vistats utanför Sverige i mer än två på varandra följande år.

Registreringskyldighet m.m.

10 §

En EES-medborgare som har uppehållsrätt och som avser att stanna i Sverige under längre tid än tre månader skall registrera sig hos Migrationsverket.

En EES-medborgares familjemedlem som inte själv är EES-medborgare och som har uppehållsrätt skall ansöka om uppehållskort hos Migrationsverket senast tre månader efter det att han eller hon kom till Sverige.

Det som sägs i första och andra styckena gäller inte för medborgare i Danmark, Finland, Island och Norge. Det gäller inte heller för en utlänning som har ett giltigt uppehållstillstånd eller som inom tre månader från ankomsten till Sverige har ansökt om ett sådant tillstånd. Det som sägs i första stycket skall inte heller gälla EES-medborgare som är arbetssökande.

11 §

Om det kan antas att en EES-medborgare eller hans eller hennes familjemedlem är skyldig att registrera sig eller att ansöka om uppehållskort enligt 10 §, får Migrationsverket förelägga honom eller henne att fullgöra denna skyldighet. Migrationsverket får även förelägga EES-medborgaren eller familjemedlemmen att lämna

in sådana uppgifter som är nödvändiga för att registrering och utfärdande av uppehållskort skall kunna ske.

12 §

Ett föreläggande enligt 10 § får förenas med vite.

Fråga om utdömande av vite prövas av migrationsdomstol på ansökan av Migrationsverket.

Vid prövning av en fråga om utdömande av vite får även vitets lämplighet bedömas.

Bemyndiganden

13 §

Regeringen får meddela föreskrifter om undantag från de krav som uppställs i 3 - 6 §§.

14 §

Regeringen får meddela föreskrifter om vilka uppgifter som skall lämnas vid registrering och ansökan om uppehållskort.

5 kap.

2 a §

Permanent uppehållstillstånd skall ges till den som beviljats ställning som varaktigt bosatt i Sverige.

Rätt för tredjelandsmedborgare att på nytt få uppehållstillstånd

16 a §

En tredjelandsmedborgare som har ställning som varaktigt bosatt i Sverige och som på grund av vistelse utanför Sverige förlorat sitt uppehållstillstånd skall ges ett nytt uppehållstillstånd om han eller hon återvänder till Sverige för att bosätta sig här.

17 §

Vid prövningen av en ansökan om uppehållstillstånd enligt detta kapitel skall det, utom i fall som avses i 1, 2, eller 4 §, särskilt beaktas om den sökande gjort sig skyldig till brottslighet eller brottslighet i förening

med annan misskötsamhet. Vid prövning av uppehållstillstånd enligt 3 § första stycket 5 och 6 skall det särskilt beaktas om utlänningen eller utlänningens barn kan antas bli utsatt för våld eller för annan allvarlig kränkning av sin frihet eller frid, om uppehållstillstånd skulle beviljas.

Uppehållstillstånd skall inte beviljas en person med ställning som varaktigt bosatt i en annan EU-stat, eller hans eller hennes anhöriga, om personen utgör ett hot mot allmän ordning och säkerhet.

23 §

Regeringen får meddela föreskrifter om uppehållstillstånd för studier eller besök.

Regeringen får meddela föreskrifter om att en ansökan om uppehållstillstånd får bifallas om det följer av en överenskommelse med främmande stat.

Regeringen får meddela föreskrifter om när uppehållstillstånd får ges till en tredjelandsmedborgare med ställning som varaktigt bosatt i en annan EU-stat och till anhöriga till en sådan utlänning.

5 a kap. Tredjelandsmedborgares ställning som varaktigt bosatta i Sverige

Förutsättningar för att beviljas ställning som varaktigt bosatt i Sverige

1 §

En ansökan från en tredjelandsmedborgare om ställning som varaktigt bosatt i Sverige skall beviljas om sökanden har vistats i Sverige utan avbrott under minst fem år och under denna tid har haft, och vid tiden för ansökan har,

- 1. permanent uppehållstillstånd,*
- 2. ställning som varaktigt bosatt i en annan EU-stat och uppehållstillstånd i Sverige, eller*
- 3. uppehållstillstånd i Sverige som anhörig till en person med ställning som varaktigt bosatt i en annan EU-stat.*

Vid beräkningen av vistelsetiden skall tid under vilken sökanden

haft uppehållstillstånd syftande till bosättning beaktas.

Vid beräkningen av vistelsetiden skall vistelse i Sverige av tillfälliga skäl eller för studier inte beaktas.

Vistelse utanför Sverige under kortare tid än sex månader i följd och inte mer än tio månader sammanlagt under femårsperioden skall inte anses vara avbrott i vistelsen.

2 §

För att beviljas ställning som varaktigt bosatt i Sverige skall sökanden fullt ut kunna försörja sig och sin familj med egna medel så att grundläggande behov av uppehälle och bostad är tillgodosedda.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om kravet på försörjningsförmågan.

3 §

En person som utgör ett hot mot allmän ordning och säkerhet får inte beviljas ställning som varaktigt bosatt i Sverige.

4 §

Flyktingar och skyddsbehövande i övrigt enligt 4 kap. 1 och 2 §§ skall inte beviljas ställning som varaktigt bosatta i Sverige.

Återkallelse

5 §

Ställning som varaktigt bosatt i Sverige skall återkallas om den som beviljats sådan ställning

1. medvetet har lämnat oriktiga uppgifter eller förtigt omständigheter, som varit av betydelse för att få ställningen,

2. utvisas,

3. utgör ett hot mot allmän ordning,

4. har vistats utanför Europeiska unionens medlemsstaters terri-

torier under tolv månader i följd,

5. har vistats utanför Sveriges territorium under sex år i följd, eller

6. får ställning som varaktigt bosatt i en annan EU-stat.

6 §

Den som förlorat sin ställning som varaktigt bosatt i Sverige på grund av vistelse utanför Sveriges respektive Europeiska unionens medlemsstaters territorier skall återfå denna efter ansökan, oavsett kravet på vistelsetid enligt 1 §, om

1. han eller hon har beviljats ett permanent uppehållstillstånd eller ett uppehållstillstånd syftande till bosättning enligt 5 kap.,

2. försörjningskravet i 2 § är uppfyllt, och

3. det inte föreligger hinder enligt 3 §.

Beslutande myndighet

7 §

Beslut i ärenden om ställning som varaktigt bosatt i Sverige meddelas av Migrationsverket.

7 kap.

9 §

Regeringen får meddela föreskrifter om att uppehållstillstånd får återkallas i andra fall än som anges i detta kapitel för de utlänningar som omfattas av avtalet om Europeiska samarbetsområdet (EES) eller avtalet mellan Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater å ena sidan och Schweiz å andra sidan om fri rörlighet för personer.

Regeringen får meddela föreskrifter om att uppehållstillstånd får återkallas i andra fall än som anges i detta kapitel för tredjelandsmedborgare med ställning som varaktigt bosatta i en annan EU-stat.

8 kap

1 §

En utlänning får avvisas

1. om han eller hon saknar pass när det krävs pass för inresa eller vistelse i Sverige.

2. om han eller hon saknar visering, uppehållstillstånd eller något annat tillstånd som krävs för inresa, vistelse eller arbete i Sverige,

3. om det vid utlänningens ankomst till Sverige kommer fram att han eller hon tänker besöka något annat nordiskt land men saknar det tillstånd som krävs för inresa där,

4. om han eller hon vid inresan undviker att lämna begärda uppgifter, medvetet lämnar oriktiga uppgifter som är av betydelse för rätten att resa in i Sverige eller medvetet förtiger någon omständighet som är av betydelse för den rätten,

5. om han eller hon inte uppfyller de krav för inresa som föreskrivs i artikel 5 i Schengenkonventionen, eller

6. om han eller hon har avvisats eller utvisats från en stat som ingår i Europeiska unionen eller från Island eller Norge och förhållandena är sådana som avses i 7 kap. 6 § eller beslutet om avvisning eller utvisning har grundats på att utlänningen inte har följt gällande bestämmelser om en utlännings inresa eller vistelse i den staten.

En EES-medborgare får inte avvisas enligt första stycket 1, om han eller hon på annat sätt än genom innehav av pass kan styrka sin identitet. Detsamma skall gälla en EES-medborgares familjemedlem som inte själv är EES-medborgare.

En EES-medborgare och hans eller hennes familjemedlem får inte avvisas enbart på den grunden att han eller hon inte uppfyller vad som sägs i artikel 5.1 c i Schengenkonventionen i fråga om tillräckliga medel för uppehälle.

2 §

En utlänning får avvisas

1. om det kan antas att han eller hon kommer att sakna tillräckliga medel för vistelsen i Sverige eller i något annat nordiskt land som han eller hon tänker besöka eller för hemresan,

2. om det kan antas att han eller hon under vistelsen i Sverige eller i något annat nordiskt land inte kommer att försörja sig på ett ärligt sätt eller kommer att bedriva verksamhet som kräver arbetstillstånd, utan att han eller hon har ett sådant tillstånd,

3. om han eller hon på grund av tidigare frihetsstraff eller någon annan särskild omständighet kan antas komma att begå brott i Sverige eller i något annat nordiskt land,

4. om han eller hon på grund av tidigare verksamhet eller i övrigt kan antas komma att bedriva sabotage, spioneri eller olovlig underrättelseverksamhet i Sverige eller i något annat nordiskt land, eller

5. om det med stöd av lagen (1996:95) om vissa internationella sanktioner har föreskrivits att han eller hon får avvisas.

En utlänning får avvisas även i andra fall när det har begärts av den centrala utlänningsmyndigheten i ett annat nordiskt land och det kan antas att han eller hon annars beger sig till det landet.

Första stycket 1 gäller inte för en EES-medborgare och hans eller hennes familjemedlemmar. Avvisning får dock ske, av andra än arbetstagare, egenföretagare, arbetssökande samt dennes familjemedlemmar, om någon av dem efter inresan i Sverige visar sig utgöra en belastning för biståndssystemet enligt socialtjänstlagen (2001:453).

3 §

En utlänning får inte avvisas, om han eller hon vid ankomsten till Sverige hade eller under en tid därefter har haft uppehållstillstånd som har upphört att gälla.

En utlänning får inte avvisas, om han eller hon vid ankomsten till Sverige hade eller under en tid därefter har haft uppehållstillstånd som har upphört att gälla. *Avvisning får inte heller ske på den grunden att utlänningen saknar uppehållstillstånd, om han eller hon under tid då sådant tillstånd krävs för vistelse i Sverige i stället har haft men inte längre har uppehållsrätt.*

En utlänning som har uppehållsrätt får inte avvisas.

Utvisning av EES-medborgare och deras familjemedlemmar på grund av hänsyn till allmän ordning och säkerhet

7 a §

En utlänning som har uppehållsrätt får utvisas ur Sverige av hänsyn till allmän ordning och säkerhet. Om utlänningen vid tidpunkten för beslutet om utvisning har permanent uppehållsrätt, får han eller hon dock utvisas endast om det finns synnerliga skäl för det.

En EES-medborgare som är barn eller som har vistats i Sverige under de tio närmast föregående åren, får utvisas endast om beslutet är oundgängligen nödvändigt av hänsyn till allmän säkerhet.

12 §

En utlänning får utvisas enligt 8 § endast när det finns synnerliga skäl, om han eller hon hade vistats i Sverige med permanent uppehållstillstånd sedan minst fyra år när åtal väcktes eller om han eller hon då varit bosatt i Sverige sedan minst fem år. Detsamma gäller för en medborgare i ett annat nordiskt land som hade varit bosatt här sedan minst två år när åtalet väcktes.

En utlänning får utvisas enligt 8 § endast när det finns synnerliga skäl, om han eller hon hade vistats i Sverige med permanent uppehållstillstånd sedan minst fyra år när åtal väcktes eller om han eller hon då varit bosatt i Sverige sedan minst fem år. Detsamma gäller för en medborgare i ett annat nordiskt land som hade varit bosatt här sedan minst två år när åtalet väcktes och för en utlänning som har permanent uppehållsrätt i Sverige.

Vad som sägs i 7 a § andra stycket gäller även vid utvisning enligt 8 §.

En utlänning får inte utvisas, om utlänningen kom till Sverige innan han eller hon fyllt 15 år och vistats här sedan minst fem år när åtal väcktes.

17 a §

När en fråga uppkommer om utvisning av en EES-medborgare eller hans eller hennes familjemedlem på grund av hänsyn till allmän ordning och säkerhet, skall hänsyn tas till hans eller hennes anknytning till Sverige i enlighet med vad som sägs i 11 § första

stycket.

19 §

När Migrationsverket beslutar om avvisning eller utvisning, får beslutet förenas med förbud för utlänningen att under viss tid återvända till Sverige utan att ha tillstånd av Migrationsverket eller, i ett säkerhetsärende, regeringen.

Ett beslut om avvisning eller utvisning som avser en EES-medborgare eller hans eller hennes familjemedlem, får förenas med ett sådant förbud som avses i första stycket endast om beslutet har fattats på grund av hänsyn till allmän ordning och säkerhet.

20 a §

Om en EES-medborgare eller hans eller hennes familjemedlem har meddelats ett förbud att återvända till Sverige enligt 19 § andra stycket, får regeringen helt eller delvis upphäva förbudet om det finns särskilda skäl för att förbudet inte längre skall gälla.

12 kap.

13 a §

Om en EES-medborgare eller hans eller hennes familjemedlem efter inresan i Sverige har överklagat en polismyndighets beslut om avvisning eller Migrationsverkets beslut om avvisning eller utvisning och i samband med överklagandet yrkat inhibition av beslutet, får beslutet inte verkställas innan frågan om inhibition har prövats.

15 §

En polismyndighets beslut om avvisning, Migrationsverkets beslut om avvisning enligt 8 kap. 4 § andra stycket, Migrationsverkets beslut om avvisning med omedelbar verkställighet och en allmän domstols laga-kraftvunna dom eller beslut om utvisning på grund av brott skall verkställas snarast möjligt.

I andra fall skall en utlänning som avvisas lämna landet inom två veckor och en utlänning som utvisas lämna landet inom fyra veckor efter det att beslutet vann laga kraft, om inte annat bestämts i beslutet.

Om utlänningen inte lämnar landet inom den föreskrivna tiden eller det måste antas att utlänningen inte har för avsikt att frivilligt lämna landet

inom denna tid, skall beslutet verkställas snarast möjligt av den myndighet som enligt 14 § är ansvarig för verkställigheten.

Verkställighet av beslut om avvisning eller utvisning av en EES-medborgare eller hans eller hennes familjemedlem som har rest in i Sverige får ske tidigast fyra veckor från den dag EES-medborgaren eller familjemedlemmen fick del av beslutet, om det inte finns synnerliga skäl för att verkställa beslutet.

17 §

Om en annan myndighet än Migrationsverket skall verkställa ett beslut om avvisning eller utvisning och denna myndighet finner att den inte kan verkställa beslutet eller att den behöver ytterligare besked, skall myndigheten underrätta Migrationsverket. Detsamma gäller om utlännings hos myndigheten åberopar att det finns sådana hinder som avses i 1, 2 eller 3 § mot verkställigheten eller det på annat sätt kommer fram att det kan finnas sådana hinder.

Migrationsverket skall i sådana fall ge anvisningar om verkställigheten eller vidta andra åtgärder.

Om en allmän domstols dom eller beslut om utvisning på grund av brott av en EES-medborgare eller av hans eller hennes familjemedlem skall verkställas mer än två år efter det att avgörandet meddelades, skall polismyndigheten innan beslutet verkställs utreda om de omständigheter som låg till grund för beslutet har ändrats. Om det vid utredningen kommer fram att omständigheterna har ändrats på ett sådant sätt att utvisningsbeslutet inte längre bör gälla, skall ärendet lämnas över till Migrationsverket som med ett eget yttrande skall lämna över ärendet till regeringen för prövning enligt 8 kap. 14 §. Verkställighet får i sådant fall inte ske innan regeringen har avgjort ärendet.

13 kap.

9 §

I ärenden om visering, tidsbegränsat uppehållstillstånd, arbetstillstånd och återkallelse av permanent uppehållstillstånd tilläm-

I ärenden om visering, tidsbegränsat uppehållstillstånd, arbetstillstånd och återkallelse av permanent uppehållstillstånd eller

pas bestämmelserna i 17 § förvaltningslagen (1986:223) om rätt för en part att få del av uppgifter endast när utlänningen är bosatt eller annars vistas i Sverige.

tredjelandsmedborgares ställning som varaktigt bosatt i Sverige tillämpas bestämmelserna i 17 § förvaltningslagen (1986:223) om rätt för en part att få del av uppgifter endast när utlänningen är bosatt eller annars vistas i Sverige.

Motivering av beslut i fråga om uppehållstillstånd samt i fråga om visering eller arbetstillstånd

Motivering av beslut i fråga om uppehållstillstånd, *tredjelandsmedborgares ställning som varaktigt bosatt i Sverige* samt i fråga om visering eller arbetstillstånd

Ett beslut i fråga om uppehållstillstånd skall alltid innehålla de skäl som ligger till grund för beslutet.

10 §

Ett beslut i fråga om uppehållstillstånd *eller om tredjelandsmedborgares ställning som varaktigt bosatt i Sverige* skall alltid innehålla de skäl som ligger till grund för beslutet.

Vid beslut om visering eller arbetstillstånd får skälen som ligger till grund för beslutet utelämnas. En utlänning har dock alltid rätt till motivering av ett beslut i fråga om visering, om beslutet går utlänningen emot och utlänningen omfattas av avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) eller av avtalet mellan Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater å ena sidan och Schweiz å andra sidan om fri rörlighet för personer, utan att vara medborgare i ett EES-land eller i Schweiz.

14 kap.

3 §

Migrationsverkets beslut får överklagas till en migrationsdomstol, om beslutet innebär

- avvisning eller utvisning,
- avslag på en ansökan om uppehållstillstånd, eller

- återkallelse av ett uppehållstillstånd.

Migrationsverkets beslut får överklagas till en migrationsdomstol, om beslutet innebär

- *avslag på en ansökan om visering eller återkallelse av visering för en utlänning som är familjemedlem till en EES-medborgare, utan att själv vara EES-medborgare,*

- avvisning eller utvisning,
- avslag på en ansökan om uppehållstillstånd *eller om tredjelandsmedborgares ställning som varaktigt bosatt i Sverige,* eller
 - återkallelse av ett uppehållstillstånd *eller av tredjelandsmedborgares ställning som varaktigt bosatt i Sverige.*

Migrationsverkets beslut om avslag på en ansökan om arbetstillstånd eller beslut om återkallelse av arbetstillstånd får överklagas till en migrationsdomstol, om frågan om tillstånd har behandlats i samband med ett beslut om avvisning eller utvisning.

17 kap

1 §

Socialnämnden skall lämna ut uppgifter angående en utlännings personliga förhållanden, om en polismyndighet, Säkerhetspolisen, Migrationsverket, en migrationsdomstol, Migrationsöverdomstolen eller regeringen begär det och uppgifterna behövs för att avgöra ett ärende om uppehållstillstånd eller för att verkställa ett beslut om avvisning eller utvisning.

Socialnämnden skall lämna ut uppgifter angående en utlännings personliga förhållanden, om en polismyndighet, Säkerhetspolisen, Migrationsverket, en migrationsdomstol, Migrationsöverdomstolen eller regeringen begär det och uppgifterna behövs för att avgöra ett ärende om uppehållstillstånd eller ett ärende om *tredjelandsmedborgares ställning som varaktigt bosatt i Sverige* eller för att verkställa ett beslut om avvisning eller utvisning. *Detsamma gäller när fråga har uppkommit om utlännningen har uppehållsrätt.*

18 kap.

1 §

Offentligt biträde skall förordnas för den som åtgärden avser, om det inte måste antas att behov av biträde saknas, i mål och ärenden om

1. avvisning, dock inte hos polismyndighet om inte utlännningen enligt 10 kap. 1 eller 2 § hållits i förvar sedan mer än tre dagar,

2. utvisning enligt 8 kap. 7 §,

3. verkställighet av beslut om avvisning eller utvisning enligt denna lag, om beslut om inhibition meddelats,

4. verkställighet av beslut om avvisning eller utvisning enligt denna lag, dock endast såvitt avser fråga om förvar enligt 10 kap. 1 eller 2 § och utlännningen hållits i förvar sedan mer än tre dagar, och

5. hemsändande enligt 22 kap. 2 §.

Offentligt biträde skall alltid

Offentligt biträde skall förordnas för den som åtgärden avser, om det inte måste antas att behov av biträde saknas, i mål och ärenden om

1. avvisning, dock inte hos polismyndighet om inte utlännningen enligt 10 kap. 1 eller 2 § hållits i förvar sedan mer än tre dagar,

2. utvisning enligt 8 kap. 7 *eller 7 a §§*,

3. verkställighet av beslut om avvisning eller utvisning enligt denna lag, om beslut om inhibition meddelats,

4. verkställighet av beslut om avvisning eller utvisning enligt denna lag, dock endast såvitt avser fråga om förvar enligt 10 kap. 1 eller 2 § och utlännningen hållits i förvar sedan mer än tre dagar, och

5. hemsändande enligt 23 kap. 2 §.

Offentligt biträde skall alltid

förordnas för barn som hålls i förvar enligt 10 kap. 2 §, om barnet saknar vårdnadshavare här i landet.

förordnas för barn som hålls i förvar enligt 10 kap. 2 §, om barnet saknar vårdnadshavare här i landet.

Denna lag träder i kraft den 30 april 2006.

2.2 Förslag till lag om ändring i lagen (1991:572) om särskild utlänningskontroll

Härigenom föreskrivs¹ att 5 § lagen (1991:572) om särskild utlänningskontroll skall ha följande lydelse.

Lydelse enligt SFS 2005:720

Föreslagen lydelse

5 §²

I ärenden enligt denna lag gäller följande föreskrifter i utlänningslagen (2005:716) i tillämpliga delar:

1 kap. 13 § om skyndsam handläggning,

1 kap. 13 § om skyndsam handläggning,

8 kap. 7 a § om utvisning av utlänningar med permanent uppehållsrätt, EES-medborgare som har vistats i Sverige under de tio närmast föregående åren och EES-medborgare som är barn,

8 kap. 17 a § om sådana hänsyn som skall tas till anknytningen till Sverige, om fråga uppkommit om utvisning av en EES-medborgare eller en sådan utlännings familjemedlem,

8 kap. 20 § om tillstånd till kort besök,

8 kap. 20 § om tillstånd till kort besök,

8 kap. 20 a § om upphävande av ett förbud att återvända till Sverige som meddelats en EES-medborgare eller hans eller hennes familjemedlem,

9 kap. 8 § om fotografi och fingeravtryck,

9 kap. 8 § om fotografi och fingeravtryck,

10 kap. 4 § andra stycket, 5 §, 7 § första stycket, 8-17 §§ om förvar och uppsikt,

10 kap. 4 § andra stycket, 5 §, 7 § första stycket, 8-17 §§ om förvar och uppsikt,

12 kap. 1-5 och 21-23 §§ om verkställighet av beslut om utvisning,

12 kap. 1-5 §§, 13 a §, 15 § fjärde stycket och 21-23 §§ om verkställighet av beslut om utvisning,

13 kap. 2-7 §§ om muntlig handläggning i ärenden om förvar eller uppsikt,

13 kap. 2-7 §§ om muntlig handläggning i ärenden om förvar eller uppsikt,

¹ jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/38/EG av den 29 april 2004 om unionsmedborgares och deras familjemedlemmars rätt att fritt röra sig och uppehålla sig inom medlemsstaternas territorier och om ändring av förordning (EEG) nr 1612/68 och om upphävande av direktiven 64/221/EEG, 68/360/EEG, 72/194/EEG, 73/148/EEG, 75/34/EEG, 75/35/EEG, 90/364/EEG, 90/365/EEG och 93/96/EEG (EUT L 158, 30.4.2004, s. 77, Celex 32004L0038, rättad version i EGT L 197, 28.7.2005, s. 34, Celex 32004L0038R[2])

² Senaste lydelse 2005:720

13 kap. 11 § om tolkersättning,
13 kap. 12 § om rättelse av beslut på grund av oriktig uppgift,
14 kap. 13 § om överklagande,
16 kap. 1 § andra och tredje styckena om Migrationsöverdomstolen,
17 kap. 1 och 2 §§ om skyldighet att lämna uppgifter, samt
19 kap. 1-4 §§ om kostnadsansvar.

13 kap. 11 § om tolkersättning,
13 kap. 12 § om rättelse av beslut på grund av oriktig uppgift,
14 kap. 13 § om överklagande,
16 kap. 1 § andra och tredje styckena om Migrationsöverdomstolen,
17 kap. 1 och 2 §§ om skyldighet att lämna uppgifter, samt
19 kap. 1-4 §§ om kostnadsansvar.

Denna lag träder i kraft den 30 april 2006.

2.3 Förslag till lag om ändring i lagen (2001:82) om svenskt medborgarskap

Härigenom föreskrivs att 20 § lagen (2001:82) om svenskt medborgarskap skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

20 §

Vad som föreskrivs i denna lag om krav på permanent uppehållstillstånd gäller inte för den som är medborgare i Danmark, Finland, Island eller Norge.

I fråga om medborgare i övriga länder inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) skall vid tillämpning av denna lag *ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för minst fem år* likställas med ett permanent uppehållstillstånd.

I fråga om medborgare i övriga länder inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) *och sådana familjemedlemmar som avses i 3 a kap. 2 § utlänningslagen (2005:716)* skall vid tillämpningen av denna lag *permanent uppehållsrätt* likställas med ett permanent uppehållstillstånd.

Denna lag träder i kraft den 30 april 2006. För medborgare i länder inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) som har ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för minst fem år som beviljats före ikraftträdandet gäller 20 § andra stycket i sin äldre lydelse.